

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per
Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum,
quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia
Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 126. An igitur etiam error servilis conditionis qualitatem non
dirimat matrimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](#)

d. 18. n. 2. Laym. n. 2. Caströp. n. 5. Gutt. c. 89. n. 6.
 Idem est, seu non valet matrimonium, dum error qualitatis infert errorem circa substantiam ipsam seu errorem personæ, uti contingit, dum per qualitatis aut qualitatum non communium (quales sunt divitiae, nobilitas) sed singularium individuationem personæ denotantium expressionem seu narrationem persona alias ignota describitur seu fit cognita. V.G. si vis contrahere cum primogenita Petri, & offertur tibi Caja, quæ non est primogenita Petri, sed singit se illam esse, aut persuaderis aliunde illam esse primogenitam, contraactum cum ea matrimonium nullum est; quia hic iterum deficit consensus, seu quia non habes consensus contrahendi cum hac persona. Laym. Sanch. Gutt. Caströp. *ll. cit.* Secus tamen fore, si dicit Caja tibi prius nota de visu designaretur à te ad matrimonium, quia putas esse primogenitam, cum tamen non sit, nisi forte haberet actualem intentionem illam non ducendi, si non esset primogenita, ait Laym. *l. c.*

Quæst. 126. An igitur etiam error circa servilis conditionis qualitatem non dirimat matrimonium.

REsp. primò: Error servilis conditionis, licet veretur tantum circa qualitatem personæ, ut dum liber cum ancilla vel serva, vel libera cum servo contrahit, ignorans illam conditionem, reddit matrimonium nullum; irritatio hæc habetur *c. 2. 3. & ult. de conjug. servor.* Ratio autem hujus irritationis ab AA. reddi solet ex D. Thom. communiter recepto *m. 4. d. 36. q. unic. a. 1.* nimirum quod æquum sit, maximè conducens, & tantum non necessarium ad finem generis & mutuorum obsequiorum præstationem &c. ut in hoc contraactu matrimoniali servetur æqualitas, seu conjuges conseruant inter se æqualem corporum suorum potestatem, quæ æqualitas in dicto conjugio servorum cum liberis servari nequit; cum liber plenam sui corporis potestatem det servo, obligatque se ad individuum vita societatem, quam tamen servus libero concedere & præstare nequit; siquidem in potestate domini constitutus ejusque obsequiis & negotiis diu noctuque occupari potest, in terras longinquas mitti quin & vendi, non obstante matrimonii vinculo, ut constat ex *c. 1. de conjug. servor.* adeoque impeditur frequentissimè reddere debitum conjugi, ejus obsequiis assistere, vacare educationi prolium &c. Unde etiam desumitur ratio, cur potius irritatur matrimonium ex errore hujus qualitatis, quam ex errore aliarum qualitatum.

2. Extenditur responsio, vel potius ex ea deducitur, quod liber detecto errore seu servitute, autoritate propria recedere possit, si absit scandalum; etiæ regulariter, dum matrimonium, publicè contractum, & de eo constat, adsit scandalum, adeoque separatio fieri non debeat sine iudicio Ecclesiæ. Gutt. *c. 90. n. 11. Pонc. l. 9. c. 43. in fine.* Quin etiam servus possit, renuente etiam libero, recedere; cum ex parte utriusque contractus sit nullus; nisi forte ex talis contractu & deceptione liber passus damnum, cui aliter servus satisfacere nequit, quam matrimonium ratificando. Caströp. *cit. d. 4. p. 5. §. 1. n. 4.*

3. Limitatur è contra responsio à Sanch. *l. 7. d. 19. n. 4. Coninck. d. 3. d. 2. n. 26.* ut error conditionis servilis non reddit matrimonium irritum, si mancipio promissa à domino libertas intra breve tempus, V.G. sexmensēs; eò quod videantur cessare rationes, ob quas alias tale matrimonium irritatur, & moraliter reputari debeat matrimonium cum li-

Lib. IV. Tit. I.

bera. Contrarium tamen probabilius censem Pонc. *l. 7. c. 43. n. 1. Gutt. c. 90. n. 6.* quibus favere videtur Caströp. *l. c. p. 5. §. 1. n. 4.* eò quod textus absolute irritent matrimonium liberi cum mancipio ignorata servitute ob deceptionem, quam in eo patitur liber, & involuntarium, quod tali contractu inesse presumitur. Illud tamen certum, ut Caströp. esse dicunt hi AA. contra Sotum Ledesm. &c. valere matrimonium, si contrahatur cum ea, cui concessa libertas pro aliquo determinato tempore; quia absolute contrahitur cum libera; præterquam quod libertas concessa pro quoquinque tempore est perpetua. *l. libertas. junct. l. 1. ideo statim. de manum. testam.* contrarium tamen exp̄s̄e habet Pirh. *ad iii. de conjug. servor.* citans Sanch. *d. 19. n. 2.* nimirum esse tale matrimonium nullum, dum libertas concessa ad biennium, ut eo elapsō, rursus servus in pristinam servitutem redigatur; eo quod talis maneat revera servilis conditionis, & quidquid interea agit, agat ut servus. Illud etiam certum juxta cit. *c. 2. de conjug. serv. matrimonium tale invalidum ex errore servilis conditionis fieri validum, si liber post scientiam servitutis cognoscat carnaliter servam.* Verùm, ut Pirh. *l. c. n. 5.* cum Barbos. *in cit. c. 2.* & aliis apud illam quia post Trid. *seff. 2. 4. de mat. c. 1.* non sufficit ad matrimonium consensus præsumptus, qualis habetur per subsequentem copulam, nisi post sublatum impedimentum novus consensus coram Parochio & testibus interveniat, non habebit locum quod ad hanc partem *c. 2. in locis, in quibus Trid. receptum;* adeoque talis postquam cognito errore eam cognovit, adhuc compelli non poterit, ut eam tanquam uxorem maritali affectu trahat.

Quæst. 127. An ergo etiam invalidum sit matrimonium ex errore servilis conditionis contraactum in iis casibus, dum per ipsum matrimonium servus evadit liber.

REsp. In hoc non convenite AA. negant Sanch. *l. 7. d. 20. n. 14.* & alii cum Gl. *in c. fin. de conjug. servor.* eò quod exp̄s̄e approbetur in Autb. *de nupt. coll. 4. ubi: Non erit iustum tale non confare conjugium;* & tale conjugium dici non possit liberi cum servo; cum eo ipso definat esse servus, & ea servitus, quæ per matrimonium tollitur ejus bonis obsecrare non possit, quæ est sola ratio, cur conjugia liberi cum serva irritentur. Affirmant è contra Gutt. *c. 91. n. 16.* Covar. *in 4. decret. p. 2. c. 7. n. 1.* Caströp. *l. c. §. 3. n. 5.* eò quod Jus canonicum absolute matrimonium liberi cum serva servitutis ignari irritet ob defectum voluntarii, quem liber habere censetur; in praesente vero casu verè sit matrimonium liberi cum serva; cum servus, ut libertatem consequatur, debeat prius contrahere, adeoque hic contractus sit stante formaliter servitute. Atque ita tota ratio Caströpalai consistit in hoc, quod matrimonium tale fit natura prius libertate, & pro hoc priori sit contractus liberi cum mancipio. Ad textum vero Autb. respondet Caströp. in eo decimus non esse, valere tale matrimonium, sed iustum esse, ut valeat, nimirum deinceps, dum postmodum consenserint; quia tunc sublatum impedimento per ipsum matrimonium iustum est, illud constare. Ad illud, quod non obsecratur matrimonium tale illius bonis, dicit, non irritari ex eo matrimonio contracta ex errore servitutis, quod aliquatenus obsecrare bonis illius; alia enim, ut dictum, debent irritari contracta cum scientia servitutis, sed ob deceptionem libero factam & involuntarium illius consensem, quorum utrumque in

præ-